ԳՈՒՅՔԻ ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ազգային հարցի պատմությունից

Ազգային հարցի պատմությունը ուսումնասիրելիս մենք տեսանք, որ ազգային հարցը ծագում է ազգերի զարգացման որոշակի պայմաններում, երբ ազգերը ձևավորվում են որպես ինքնուրույն տնտեսական միավորներ, երբ ազգային շուկաների ստեղծումը դառնում է ազգերի կազմավորման հիմնական գործոն։ Ազգային հարցի առաջացման համար անհրաժեշտ է նաև ազգային գիտակցության զարգացումը, ազգային ինքնության և ազգային արժանապատվության զգացումի արթնացումը։

Ազգային հարցի լուծման ուղիները տարբեր են տարբեր դարաշրջանների համար։ Ֆեոդալական դարաշրջանում ազգային հարցը հիմնականում լուծվում էր պատերազմների և նվաճումների միջոցով։ Կապիտալիզմի դարաշրջանում ազգային հարցի լուծումը կապված է բուրժուական հեղափոխությունների հետ։ Սոցիալիզմի դարաշրջանում ազգային հարցը կարող է լուծվել միայն սոցիալիստական հեղափոխության միջոցով։

Ազգային հարցի լուծման հարցում մեծ նշանակություն ունի նաև ազգային ազատագրական շարժումների ուսումնասիրությունը։ Ազգային ազատագրական շարժումները ունեն իրենց առանձնահատկությունները՝ կախված կոնկրետ պայմաններից։ Սակայն դրանք բոլորն էլ ունեն ընդհանուր գծեր, որոնք թույլ են տալիս խոսել ազգային ազատագրական շարժման ընդհանուր օրինաչափությունների մասին։

Ազգային հարցի լուծման հարցում մեծ նշանակություն ունի նաև ազգային ազատագրական շարժումների ուսումնասիրությունը։ Ազգային ազատագրական շարժումները ունեն իրենց առանձնահատկությունները՝ կախված կոնկրետ պայմաններից։ Սակայն դրանք բոլորն էլ ունեն ընդհանուր գծեր, որոնք թույլ են տալիս խոսել ազգային ազատագրական շարժման ընդհանուր օրինաչափությունների մասին։

Ազգային հարցի պատմությունից

Ազգային հարցի պատմությունը ուսումնասիրելիս մենք տեսանք, որ ազգային հարցը ծագում է ազգերի զարգացման որոշակի պայմաններում, երբ ազգերը ձևավորվում են որպես ինքնուրույն տնտեսական միավորներ, երբ ազգային շուկաների ստեղծումը դառնում է ազգերի կազմավորման հիմնական գործոն։ Ազգային հարցի առաջացման համար անհրաժեշտ է նաև ազգային գիտակցության զարգացումը, ազգային ինքնության և ազգային արժանապատվության զգացումի արթնացումը։

Ազգային հարցի լուծման ուղիները տարբեր են տարբեր դարաշրջանների համար։ Ֆեոդալական դարաշրջանում ազգային հարցը հիմնականում լուծվում էր պատերազմների և նվաճումների միջոցով։ Կապիտալիզմի դարաշրջանում ազգային հարցի լուծումը կապված է բուրժուական հեղափոխությունների հետ։ Սոցիալիզմի դարաշրջանում ազգային հարցը կարող է լուծվել միայն սոցիալիստական հեղափոխության միջոցով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ԳՈՒՅՔԻ ԼՐԱԳԻՐ

ԳՓԻԹ—Ն 23 ՕՐԴՈՒՆ 1881 թ.

րուբլ յօգուտ գպրոցիս աշակերտաց գրադարանին։

Հոգաբարձուք. Ա. Բահաթեանց, Գ. Պողոսեան, Օ. Սահ. Կոպչեվսկեան, Ց. Բօյաճեանց։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

XIII

Մեզ հարկաւոր է հիմա իմանալ մեծ պետութիւնների միմեանց հետ և դէմ ունեցած յարաբերութիւնները։ Խրիմի պատերազմից յետոյ Նապոլէօն III ի ատեղը քաղաքական աշխարհի հորիզոնի վրայ գնալով աւելի և աւելի փայլում էր։ Ռուսաստանը արիւնլան այդ պատերազմից ձախորդութիւնների կրելով յետ էր քաշուել և զբաղուած էր իր ներքին խնդիրներով և ուղղակի չէր մասնակցում ընդհանուր եւրոպական խնդիրներին։ Անգլիան իբրև մի այնպիսի մեծ պետութիւն, որի տիրապետութիւնը տարածուած էր երկրագնդիս դրեթէ ամեն մասերումը, զբաղուած էր իր գործերովը, և որովհետև բոլն Անգլիան բաժանուած է ամեն կողմով ետրօպայից ջրերով, նա հետևում էր աւելի չեզոք քաղաքականութեան։ Աւստրիան բոլն իր հետաքրքրութիւնը գերի մէջ ծագած անբաւականութիւններից՝ մեկ կողմից Պրուսիայի հետ պէտք է մրցէր գերմանիայի վերաբերմամբ, միւս կողմից միշտ պիտի կռուէր իտալացի հայրենասէրների յեղափոխական, ապստամբութեան ձգտումների դէմ։ Պրուսիան, որ նոյնպես մրցում էր Աւստրիայի հետ գերմանիայի վերաբերմամբ, ոչ թէ միայն Աւստրիայից էր հակառակութիւնների հանդիպում, իր գերմանիայի գլուխ անցնելու և գերմանիան միացնելու ձգտումներ, այլ և երկու կողմից գրացի մեծ պետութիւնները ոչինչ համակրութիւն չէին դոյց տալիս Պրուսիային։ Իտալիան միութեան, ազգային ձգտումները, գաղափարները յղացած, բոլորովին զբաղուած էր իր հայրենիքի վերականգնման գործով։ Մնացած միւս փոքր և փոքրիկ պետութիւնները, որոնց թուում և Պատնիան, թիւրքիան իրենց ներքին քաղաքական, տնտեսական ուրիշ արգելքների դէմ կռուելով, արտաքին քաղաքականութեան համար գրեթէ գոյութիւն չունէին։ Նոյն իսկ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգները հարաւային և հիւսիսային մասերի բաժանուած միմեանց հետ իրենց ներքին կռանքի վերաբերեալ, խնդիրների պատճառով կատաղի թշնամութեան, պատերազմի մէջ էին։ Այսպէս ամեն երկիր, ամեն մի պետութիւն աւելի թէ պակաս իր ներքին հոգսերով պարապած, նրանք արգելքների դէմ կռուելով՝ չէին կարող միայն յոյսը արտաքին քաղաքականութիւնն արտաքին ունենալ անկարող էին միմեանց մէջ մի միութիւն, մի դաշնակցութիւն կազմելու մի յոյսի ներգործութիւն ունենալու արտաքին քաղաքականութեան, եւրոպական կանչի ընթացքի վերայ։ Միմիայն Նապոլէօն III-ի Ֆրանսիան էր, որ աւելի լաւ դրութեան մէջն էր, միմիայն Ֆրանսիան էր, որ ներքին հոգսեր, արգելքներ չունէր, որովհետև կայսերական բռնակալութիւնը ամեն հոգսերի, արգելքների երևան գալը արմատից, բռնութեամբ խեղդում էր, և ինչպէս վերը ասեցինք, Նապոլէօնի ատեղը փայլում էր, և եւրոպական և ամեն խնդիրների անդրաժեշտ նրանի ֆիզիքական և քիմիական յատկութիւնները ճանաչել վերջապէս հասարակական գիտութիւնները (սոցիօլոգիա, քաղաքատնտեսութիւն) ուսումնասիրելու համար կենսաբանական գիտութիւնները, ասենք բնագիտութիւնը մլակ մի ոճոցն է։ Այսօր, երբ հասարակութիւնը անհատի է նմանեցրած, (մինչդեռ նա անհատներից է բաղկացած), երբ հասարակական կռանքը այժմեան գիտութեան աչքին ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ անհատական կռանքների գումարը, երբ մի խօսքով հասարակական կազմակերպութիւնը մարդի կազմուածքի նման պէտք է քննուի, այժմ բնական գիտութիւնները այնքան անդրաժեշտ են մի քաղաքագէտի կամ մի քաղաքատնտեսի համար, որքան թուաբանութիւնը մի ֆիզիկոսի։ Ինչպէս ուրեմն չը դատապարտել այն հիմնարկութիւնները, ուր օրինակ քաղաքատնտեսական բարդ գիտութիւնը անպատրաստ պատանիների է տանդվում, ինչպէս ուրեմն գարմանալ, որ այս գիտութիւնը միայն նոցա ձեռքին է ծակում, որոնք կանոնաւոր կերպով են պատրաստուած նոցա համալսարանում։ Չարմանալի է, որ այս կարևոր գիտութիւնը այն քայլերը չի անում, ինչ որ հարուածում է բնական, ֆիզիկական գիտութիւնների մէջ, և որ ետրօպայում անհատական դրութիւնը նոցա խեղճ դրութեան մէջն է դնում նա և դեռ գոչ երկար ժամանակ կապիտալը խեղդի աշխատանքը, մինչ մեր քաղաքատնտեսները չեն ընկնի զրական փիլիսոփայութեանը բացած ճանապարհի վրան։ Արդէն մեծ, զրական գիտութիւնները այդ չափն են հետևում մենքամենամեծ այդ ուղղութեան փրկարար ազդեցութիւնը։ Դարվինների, Հէկէլների երևալը, բնական և բժշկական գիտութիւնների վիթխարի զարգացումն, քիմիայի այս վերջին 25 տարիայ մէջ գործած հրաշքները Բիչաի և Կլօտ-Բէյերաի կամարդիչ փորձնական ֆիզիալօգիայի գիտութիւնը, մկրօսկօպիքական (խոշորացուցական) գիտութիւնների հակայական քայլերը ուսումնասիրութեան այս մէթօդին են պատկան, Այժմ գիտութիւնը փաստերի մի կոյտ է կազմում, փաստեր՝ որոնցից ամենաչնչինն էլ հազար անգամ աւելի նշանակութիւն ունի մարդկութեան համար, քան թէ մետաֆիզիկների բոլոր գրականութիւնը։ Այժմ գիտական հանճարները զարթրել են իրանց ուշադրութիւնը դէպի բնութիւնը, և ուսումնասիրում են նրան մանրամասնօրէն։ Գրական փիլիսոփայական ուսմունքին համեմատ նոքա այժմ պարտն են ուսումնասիրում, որ հասկանալի լինի։ Նոքա վոխանակ մարդիս գոյութեան խորհուրդը քննելու կամ նրա ծննդեան նպատակի վրայ հատոյներ գրելու, լծուում են ծովի յատակը, այնտեղից մի մկրօսկօպիկական լոյս կամ կենդանի հանելու և 2000 անգամ մեծացնելով խոշորացոյցի տակ ուսումնասիրում է նրան։ Այսօր բնական գիտութիւնների համար կարևի է ասել, որ նոցա նպատակը բջիճներ (клѣтка, cellule) ուսումնասիրելն է։

Նախան որոշումը ուռանում էր և ուռանում է Բէրլինից։ Սկսած 1870 թուից յետոյ քաղաքական աշխարհի գլխաւոր կենդրոնը Բէրլինի արքունիքը, գերմանիայի մայրաքաղաքն է։ Եւ թէ այդ որքան ճշմարիտ է և որքան ընդունված՝ այնտեղից կարելի է արդէն տեսնել, որ 1870 թուից սահմանադրական միւս պետութիւնների մէջ քանի պաշտօնեայ-նախարարների, քանի արտաքին գործերի պաշտօնեաներ փոխուեցան, բայց Բիզմարկը իւր տեղում անփոփոխ մնաց։ Ով էր իմացել որ երկու անկախ պետութիւններ միմեանց հետ պատերազմին և հաշտութեան պայմանագիր կապեն, և մի ուրիշ պետութիւն կարողանայ այդ փոխել և մի երրորդ պետութիւն, որ պատերազմին բոլորովին չէ մասնակցել, ուրիշի հաշուից հողեր տալ։ Այդ արեց Բիզմարկը։ Սան-Ստեֆանոյի նախապայմանագիրը փոխեց և դրա փոխարէն Բէրլինի պայմանագիրը հանդէս բերեց, որով Աւստրիան, որ ամենևին չէր մասնակցել պատերազմին, Բօսնիան և Հերցեգովինան ստացաւ։ Այս բոլորը նրանից առաջացան, որ քաղաքական աշխարհում վճռական փոփոխութիւնը ուղղակի կախուած ունի այժմ Բէրլինից։ Ուրիշ տերութիւններ մի կողմ թողած, Ռուսիան, Անգլիան, Աւստրիան, Գերմանիան, Իտալիան, Ֆրանսիան, Թիւրքիան, Ամերիկան, ամեն մի պետութիւն իր ներքին գործերով զբաղուած, ամեն մի պետութիւն աւելի թէ պակաս իր ներքին հոգսերով պարապած, նրանք արգելքների դէմ կռուելով՝ չէին կարող միայն յոյսը արտաքին քաղաքականութիւնն արտաքին ունենալ անկարող էին միմեանց մէջ մի միութիւն, մի դաշնակցութիւն կազմելու մի յոյսի ներգործութիւն ունենալու արտաքին քաղաքականութեան, եւրոպական կանչի ընթացքի վերայ։ Միմիայն Նապոլէօն III-ի Ֆրանսիան էր, որ աւելի լաւ դրութեան մէջն էր, միմիայն Ֆրանսիան էր, որ ներքին հոգսեր, արգելքներ չունէր, որովհետև կայսերական բռնակալութիւնը ամեն հոգսերի, արգելքների երևան գալը արմատից, բռնութեամբ խեղդում էր, և ինչպէս վերը ասեցինք, Նապոլէօնի ատեղը փայլում էր, և եւրոպական և ամեն խնդիրների

Իտալիայի միացման գործը, որ ամենից առաջ պահանջում էր Գերմանիայի միացումը, ինչպէս ասեցինք, Պրուսիայի ձգտումներից մէկն էր։ Ինչպէս Գերմանիայի միացումը, նոյնպէս Իտալիայի միացումը ոչ միայն չէր մտնում Պրուսիայի ծրագրի մէջ, այլ և ընդհակառակն, Պրուսիան ամեն կերպով ձգտում էր խանգարել Իտալիայի միացումը, որովհետև Իտալիայի միացումը ուժեղացնում էր Ֆրանսիան, որ Պրուսիայի ամենամեծ թշնամին էր։ Ինչպէս Գերմանիայի միացումը, նոյնպէս Իտալիայի միացումը ոչ միայն չէր մտնում Պրուսիայի ծրագրի մէջ, այլ և ընդհակառակն, Պրուսիան ամեն կերպով ձգտում էր խանգարել Իտալիայի միացումը, որովհետև Իտալիայի միացումը ուժեղացնում էր Ֆրանսիան, որ Պրուսիայի ամենամեծ թշնամին էր։ Ինչպէս Գերմանիայի միացումը, նոյնպէս Իտալիայի միացումը ոչ միայն չէր մտնում Պրուսիայի ծրագրի մէջ, այլ և ընդհակառակն, Պրուսիան ամեն կերպով ձգտում էր խանգարել Իտալիայի միացումը, որովհետև Իտալիայի միացումը ուժեղացնում էր Ֆրանսիան, որ Պրուսիայի ամենամեծ թշնամին էր։

Ս. Ս.

ՊԱՏԷՐ ԿՈՒՐՑԻՒ ՄԻ ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ.

«La nuova Italia edi vecchi zelanti» անունով մի գիրք հրատարակեց Ֆլորէնցիայում յայտնի ազատախոհ եզուիտների պատէր Կուրցիւն, ինչպէս ինքը գրքի յառաջաբանումն ասում է, իւր գիրքը պաշտօնապէս եկեղեցական թոյլտուութիւն չէ ստացել, բայց այդ գիրքը ինքը ցոյց է տուել մի քանի անկայտնի եկեղեցականներին, որոնք նրան իրենց հաւանութիւնն են յայտնել, ի հարկէ գաղտնի, որովհետև նրանք մինչև անգամ չեն կամեցել, որ հեղինակը յիշէ այն քաղաքները, որտեղ նրանք բնակվում են։ Այդ գիրքը արդէն իւր լոյս տեսնելուց տասնչորս օր առաջ գարձրել էր հասարակութեան ուշադրութիւն իւր վերայ և Իտալիայի գանազան շրջաններում գրաղուած են այն մտքերով, որ պատէրը գրքի մէջ յայտնում է։ Ինչպէս գրում են, այդ գրքի մէջ կան բաներ, որոնց մասին լաւ պատգութիւններ է տուած և տղամարդու պէս մատծած, թէպետև շատ տեղերում երբեմն եզուիտի ականջ տեսակէտը և սըխալասիրական ձևը խիստ պարզ և փոքր էլ ձանձրացուցիչ կերպով աչքի է զարնում։

Կուրցին սկզբում այն աքսիոմն է դնում, որ Իտալիային հարկաւոր է մի կրօն և թէ ազմանների միակ համապատասխանող կրօնը կաթոլիկ կրօնն է։ Եւ այս ապացուցանում է նա երկար ու ձիգ սխոլաստիկական ձևով։ Երկրորդ մասումը նա յայտնում է իւր հայեցուածքներն Իտալիայի թագաւորութեան գոյութեան վերայ։ Զ է լ ա ն տ ի, (Ջատագովներ) անուանում է նա այն կաթոլիկներին, որոնք անցեալի պրութիւններից բռնած, չեն կամենում հասկանալ, որ Իտալիայի թագաւորութեան հիմնելը մի պատմական օրէնք է, որին հակառակ չէ կարելի։ Նա ասում է, որ Իտալիայի միացումը և թագաւորութեան հաստատութիւնը Աստուծոյ կամքն է եղել, որ Իտալիան միանայ և ունենայ մի թագաւոր, որ Հռոմը լինի նրա մայրաքաղաքն է։ Եւ թէ այդ որքան ճշմարիտ է և որքան ընդունված՝ այնտեղից կարելի է արդէն տեսնել, որ 1870 թուից սահմանադրական միւս պետութիւնների մէջ քանի պաշտօնեայ-նախարարների, քանի արտաքին գործերի պաշտօնեաներ փոխուեցան, բայց Բիզմարկը իւր տեղում անփոփոխ մնաց։ Ով էր իմացել որ երկու անկախ պետութիւններ միմեանց հետ պատերազմին և հաշտութեան պայմանագիր կապեն, և մի ուրիշ պետութիւն կարողանայ այդ փոխել և մի երրորդ պետութիւն, որ պատերազմին բոլորովին չէ մասնակցել, ուրիշի հաշուից հողեր տալ։ Այդ արեց Բիզմարկը։ Սան-Ստեֆանոյի նախապայմանագիրը փոխեց և դրա փոխարէն Բէրլինի պայմանագիրը հանդէս բերեց, որով Աւստրիան, որ ամենևին չէր մասնակցել պատերազմին, Բօսնիան և Հերցեգովինան ստացաւ։ Այս բոլորը նրանից առաջացան, որ քաղաքական աշխարհում վճռական փոփոխութիւնը ուղղակի կախուած ունի այժմ Բէրլինից։ Ուրիշ տերութիւններ մի կողմ թողած, Ռուսիան, Անգլիան, Աւստրիան, Գերմանիան, Իտալիան, Ֆրանսիան, Թիւրքիան, Ամերիկան, ամեն մի պետութիւն իր ներքին գործերով զբաղուած, ամեն մի պետութիւն աւելի թէ պակաս իր ներքին հոգսերով պարապած, նրանք արգելքների դէմ կռուելով՝ չէին կարող միայն յոյսը արտաքին քաղաքականութիւնն արտաքին ունենալ անկարող էին միմեանց մէջ մի միութիւն, մի դաշնակցութիւն կազմելու մի յոյսի ներգործութիւն ունենալու արտաքին քաղաքականութեան, եւրոպական կանչի ընթացքի վերայ։ Միմիայն Նապոլէօն III-ի Ֆրանսիան էր, որ աւելի լաւ դրութեան մէջն էր, միմիայն Ֆրանսիան էր, որ ներքին հոգսեր, արգելքներ չունէր, որովհետև կայսերական բռնակալութիւնը ամեն հոգսերի, արգելքների երևան գալը արմատից, բռնութեամբ խեղդում էր, և ինչպէս վերը ասեցինք, Նապոլէօնի ատեղը փայլում էր, և եւրոպական և ամեն խնդիրների

Լիտրէն հակացաւ նոր փիլիսոփայութեան արժանաւորութիւնը և իրան կոնտի աչակերտ հրատարակեց։ Նա հետևեց կոնտին մրնչ այն ցաւալի ժամանակամիջոցը, երբ մեծ փիլիսոփան իր խելագարական ցնորքների մէջ նոր դաւանութեան էր հիմնում։ Այս չրջանում կոնտը խելագարված էր և Լիտրէն հեռացաւ նրանից, վերջին քառասնամեայ կեանքը նա այս փիլիսոփայութեան պաշտպանման, դործածմանը նուիրեց։ Նրա «Revue positive» ամսաթերթը տարածում է նրա դաղափարները։

Ինչ որ լինի այս մեծ փիլիսոփայի կրօնական համոզմունքները—նա սորբ և մեզ, ինչպէս ամեն անհատական համոզմունք, Համոզմունքով մատերիալիստ գոլով նա հերքում էր հոգու գոյութիւնը, բայց իր համոզմունքը չէր կապում իր կնոջ վրայ, Մահամերձ նման, նա այս կինը նրա թուլութիւնից օգուտ քաղելով, աշխատում էր ուղիղ ճանապարհ հանել նրան։ Ներումի փիլիսոփան վաղուց արդէն չարաչար տանջվում էր իր տկարութիւնից և կարծես զղում էր իր մեռածայ մարդու։ Այս տանջանքի մէջ էր նա, երբ եզուիտները ցանկացան փրկել նրա հոգին, թէև նա դեռ վերջին ժամանակ ասում էր, որ իր մահը բնական, անդառնալի մի օրէնք է և նրա մեռածութիւնը չի կարող փոխել իր կրօնական համոզմունքը։ Այնուամենայնիւ նրա մահուան րոպէին, կամ առաջ կամ յետոյ, եզուիտները մուտք գործեցին նրան տեսնում են (երեի կնոջ կարգադրութիւնով), և այս հանգամանքը մեծ աղմուկ բարձրացրեց ազատախոհների (libre penseur) մէջ, որոնք մեղադրումեն կղերականութեանը նա գողացաւ հանգուցեալի անչուչ դիակը և մկրտեց նրան։ Լիտրէն թարգմանել էր Շարաւսի «Քրիստոսի կեանքը»։ Ռենանը գրել է մի ուրիշ գիրք մլենոյն վերնագրով։ Երկուսն էլ սարսափելի անաստուածներ, և Ռենանը թաղման ժամանակ խաչակնքում է Լիտրէին !!։ Լիտրէի այս սկրտութիւնը, նրա թաղումն, եկեղեցական ձէսերը և այլն մի գաղտնիք են պահում դեռ ժողովրդի համար, գաղտնիք, որի մէջ գործող անձը հանգուցեալի կինն է. բայց սրա մասին դեռ լուռ են լրագիրները, ինչպիսի Լիտրէի պէս մի մարդու դիակ հարկաւոր էր եզուիտներին, որոնք աւետարանի խօսքին հետևելով ընդունեցին նրա վերջին րոպէին իրանց գիրկը, իսկ նրա հոգին ուղարկեցին արքայութիւն։ Հետաքրքիր է իմանալ թէ այն դիւանագէտը, որը Լիտրէին տեսնելով փախել էր ակադեմիայից, կը փախչի արդեօք դրախտից էլ։

Լրագիրները կը հաղորդեն մեզ մանրամասնութիւններ Լիտրէի թաղման մասին։

Ֆ.

Փարիզ, 5 յունիսի.

ՄԵԾ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՂԿՈՎԻՉ ՄԱՄՈՒԼ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

ՀԱՅ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ

1917

Տպարան «Բիւրակն»։ Տփղիսի Ալեքսանդրեան փողոց № 8։ Տպագրուած է 1000 օրինակ։

ՏՈՒՐՔԻԱՅԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ըստ մի քանի օրերի ընթացքում հավաքված տվյալների՝ Թուրքիայի գյուղատնտեսական ապրանքների գների ինդեքսը 15-ից դեպի մեկ տոննա հասցնելու համար անհրաժեշտ է

ապրանքատեսակը	քանակը	գինը (լիրայով)
1. Ցորեն	1 տոննա	1 200
2. Գարի	1 տոննա	1 000
3. Բամբակ	1 տոննա	3 500
4. Ձեթ	1 տոննա	4 000
5. Ձիթապտուղ	1 տոննա	2 500
6. Ծխախոտ	1 տոննա	5 000
7. Շաքարի ճակնդեղ	1 տոննա	800
8. Կաթ	1 տոննա	1 500
9. Միս	1 տոննա	6 000
10. Ձու	1000 հատ	300

Ինչպես տեսնում ենք, ցորենի գինը կազմում է ընդամենը 8 տոկոս, իսկ ծխախոտինը՝ 33 տոկոս։ Ուստի ցորենի գնի բարձրացումը ոչ միայն չի ապահովի ինդեքսի նորմալ աճը, այլև կարող է հանգեցնել ծխախոտի գների անհամաչափ նվազման։

Ինչպես հայտնում է «Ջումհուրիյեթ» թերթը, ինդեքսի ներկայիս մակարդակը (9 դ. 21 թ.) ոչ միայն չի ապահովում նորմալ աճ, այլև 9 դ. 30 թ. համեմատությամբ նկատվում է 10 դ. 7 թ.-ի զգալի անկում։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿՈՒՂԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ

ՀՀ Արարատի մարզի Վեդու շրջանի Ազատ գյուղի միջնակարգ դպրոցի տնօրեն Ս. Ա.ոսոյանի մահվան կապակցությամբ խորին ցավակցություն ենք հայտնում նրա հարազատներին, ընկերներին և գործակիցներին։

ՀՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿՈՒՂԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ

ՀՀ Արարատի մարզի Վեդու շրջանի Ազատ գյուղի միջնակարգ դպրոցի տնօրեն Ս. Ա.ոսոյանի մահվան կապակցությամբ խորին ցավակցություն ենք հայտնում նրա հարազատներին, ընկերներին և գործակիցներին։

ՀՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿՈՒՂԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ

ՀՀ Արարատի մարզի Վեդու շրջանի Ազատ գյուղի միջնակարգ դպրոցի տնօրեն Ս. Ա.ոսոյանի մահվան կապակցությամբ խորին ցավակցություն ենք հայտնում նրա հարազատներին, ընկերներին և գործակիցներին։